

Culturarts, torna'm el 600!

Parlem-ne de les arts escèniques (teatre, dansa, circ, música) valencianes.

Que les coses que jo puga dir resulten més o menys interessants, més o menys encertades o convincents, no lleva importància al fet que cada vegada les dic amb més indiferència, amb més desesperança i amb més repugnància. (*Pavese dixit*)

Que puga soltar alguna agudesa, s'explica per la meua vehemència -fatal tantes vegades per a mi- o la meua passió per algunes coses d'aquesta vida meua informe instal·lada des de sempre -i ja per sempre- en una muntanya russa.

El que compta és el convenciment de la inutilitat de tanta insistència en els mateixos argumentaris; cada vegada l'esforç sembla més inútil i més indigne. Però també hi compta la necessitat de continuar, de seguir reinventant-se -això forma part de l'ADN d'aquesta professió, no?-, de la recerca de nous camins (si potser asfaltats, per favor).

Un dubte és si em toca encara a mi; un dubte que s'esvaeix ràpidament, al temps que se'm formula al cervell -ja m'ho sé- i mentre gire el cap amb ànsia esperant les empentes i les idees de les noves generacions. Però caldrà dir que no és necessari que les generacions que arriben s'ho troben tot per fer, o més ben dit, s'ho troben tot desfet.

I un altre dubte: en el moment més crític dels últims 30 o 35 anys, el desfici, el neguit entre la suposada violència del trencament amb la condescendència i el pacte etern, o fer, de nou, com se'ns demana, un acte de bona voluntat, si és que és el millor que podem fer, dèbils com estem. Fem-ho, doncs.

Per a forjar-se com a creador, o com a persona, no es fa necessari el patiment perquè sí. No és precís passar fam per a valorar el menjar. Potser no és absolutament necessari que tots els nous creadors passen una època de corredors de fons solitaris i desemparats.

Si els pioners han obert camins, és just que els nous que arriben troben eixos camins ben asfaltats, entre altres per dos motius principals: per donar-li sentit al patiment dels anteriors i perquè ells intenten avançar i obrir-ne de nous. Això es diu *trellat* i això es diu *progrés*.

Aquells camins de pols i pedra que hi havia als anys 70 i 80, havien arribat a estar, fins no fa massa, raonablement arregladets i raonablement preparats per a progressar. I ara, algú ha perdut la raó; vull dir l'enteniment.

He estat pensant en els polígons industrials municipals impulsats per la pròpia administració. Si no vaig errat, una administració pública es planteja la creació d'aquests polígons com una infraestructura que facilitarà les coses a empreses de tota classe. L'administració facilita la creació de la infraestructura i els serveis necessaris per al progrés de les empreses; elles pagaran els seus impostos i així l'administració mantindrà viva aqueixa infraestructura que donarà treball i progrés. Si no succeeix així, ja m'ho corregirà algú, però, *si non e vero e ben trovato*.

El Polígon Industrial de les arts escèniques i musicals a ca nostra es trobava, fins fa ben poc, raonablement estructurat, com altres sectors econòmics. Això és:

1.- Ajudes a projectes de producció, infraestructures i creació/investigació.

2.- Plataformes de llançament i promoció: Festivals, Mostres i Fires.

3.- El mercat, els clients: Circuit de Teatre i Dansa i la Xarxa Musical.

Fa massa exercicis que les Ajudes, a més de reduïdes, es convoquen, es concedeixen i s'abonen amb un retard insuportable per a les companyies/empreses que, a pesar d'això, han de fer front a les seues obligacions, no solament amb Hisenda, sinó també amb la pròpia reglamentació de la convocatòria d'Ajudes que provoca situacions perverses.

Passa el mateix amb les ajudes a les Societats Musicals. Això sí, els governants s'omplin la boca amb l'afirmació que les bandes són el tret més important de la nostra cultura, mentre sobreviuen malament i han de tancar moltes de les seues aules docents; de pas siga dit, inexplicablement, les societats musicals no depenen de la Conselleria de Cultura i Educació.

Pel que fa als festivals, fires i mostres, la majoria es mantenen, amb pressupostos minvats, és clar, gràcies a que depenen dels ajuntaments que les organitzen. Curiosament, alguns que depenen únicament de la Generalitat han perdut fa temps una bona part de la seua raó de ser i el seu pes per a les companyies valencianes.

La xarxa de festivals està ben raonada, pot donar cada any un diagnòstic de les arts escèniques valencianes i facilita plataformes de promoció específiques: la Mostra d'Alcoi per al teatre, Vila-real per al teatre de carrer, Sueca per al teatre del gest, Dansa València per a la dansa, Xirivella i Altea per al circ i els pallassos, Albaida per a les titelles, Ensem i Aiolo (quasi finat, ai!) per a la música contemporània, concursos provincials i de la Comunitat i Retrobem la nostra música per a les bandes, Mislata per al teatre amateur, etc.

El Circuit de Teatre i Dansa i la Xarxa Musical, amb eufemismes, han sigut eliminats. Impulsats des de la Generalitat i els Ajuntaments, uns projectes vertebradors com pocs de tot el país, són l'estructura (baratíssima!, feu números) que permet gaudir als ciutadans de tota la Comunitat del teatre, la música, la dansa i el circ que es produeix ací i fora. Un ciutadà d'Elx, Requena o Benicàssim té dret a que els seus impostos, molts o pocs, destinats a cultura, no siguen profitosos solament per als que viuen a la capital del regne.

Aquesta estructura d'espais culturals en funcionament són el primer camp de treball de les empreses valencianes productores d'arts escèniques. Per molta crisi, una administració no pot tancar el polígon o una bona part d'ell, que portarà a la mort la totalitat. Pot reduir els serveis, pot apagar la meitat dels fanals, pot reduir la freqüència de la neteja..., però no pot fer-ho desaparèixer tot. Això és assassinat i suïcidi.

Les plataformes de promoció i venda i el mercat que connecta els productors i els consumidors, és a dir, els circuits i els festivals conformen el polígon industrial mínim que l'administració ha de respectar. A partir d'això ja en podem parlar d'altres qüestions, però la primera és deixar treballar.

Fa uns anys, ja saben vostés, l'administració es dedicà a prometre grans Lleis i Ciutats del Teatre que anaven a ser la solució a tot. Ara es diu Culturarts. Sempre prometen el Mercedes que ens portarà a tota velocitat no sabem a on (algú s'ha pres això al peu de la lletra, lo del Mercedes, dic). Però mentre arriba eixe gran bòlid, quina necessitat hi ha d'aparcar-nos sense trellat el 600 que ja ens anava bé de moment i que havia costat tant de posar en marxa? Es pot posar gasolina al 600 que ens han aparcat per força i no sabem per què? Simplement. Un company veterà de Castellar, expert de l'administració autonòmica, ho va verbalitzar l'altre dia: la Consellera Català, si vol, pot demà mateix, a les 8 del matí, posar en marxa aquest 600, reobrir aquesta part del polígon que és el circuit de les arts escèniques, amb totes les rebaixes inevitables, però en marxa. Deixant respirar. Deixant viure. Deixant treballar.

Quants problemes se solucionarien aplicant les lleis, sense necessitat de crear-ne de noves que es xuclen un temps i uns pressupostos que, justament, es fan necessaris per a aplicar, complir les lleis ja existents i que posarien en marxa les solucions als problemes i a les carències actuals.

Cal gestionar amb racionalitat el que tenim i anar recordant, cada dia, que la cultura és un dret ciutadà i no un luxe. I ja posats: que la cultura pugui arribar a ser un negoci no significa que aquest siga un tret definitori d'aquella. Això és una perversió i una obscenitat. Això és, per definició, inculte.

Els nostres governants parlen, fa temps, del gran impuls cultural i s'omplin la boca amb allò de que tot el món admira els nostres... pintors?, músics?, actrius?, directors de cinema i teatre?, ballarins i ballarines?, escriptors?, poetes?, dramaturgs?, pedagogs?, arquitectes?, dissenyadors?. No: Espais, amb majúscules, grans contenidors, grans events i grans xifres, d'espectadors, de visitants, d'ocupació hotelera. I, per suposat, els noms dels polítics i dels buròcrates que van lligats a tot plegat; no cal dir noms.

Es coneix més al director del teatre que al director de teatre, més al director del museu que al pintor; els consellers d'Educació i Cultura han de sobreviure a l'educació i la cultura, les directores de Teatres han de sobreviure al mateix teatre. Camps va arribar a parlar inclús d'un nou Renaixement a casa nostra, però enumerava com a fites d'aquest, no llibres, no quadres, no obres mestres, no avanços científics, no artistes, sinó events, llocs, espais sense contingut, estadístiques...

Burrumballa fallera. O més ben dit, el gran desert, la Gran Estafa pel futur, que ja ha arribat.

Toni Pastor. Gestor Cultural

Maig de 2013